

OBSAH:

EURÓPSKA ÚNIA:

Európsky rok občanov na druhý pokus
Ivan Kuhn

ROZPOČTOVÁ ZODPOVEDNOSŤ:

Dlhový strop vs. dlhová brzda
Martin Mlýnek

EUROFONDY:

Európska únia regionálne rozdiely
nezdoláva Dušan Sloboda

GLOSA:

Depardieu vs. Hollande:
La cloche et l'idiot Ondrej Dostál

EURÓPSKY ROK OBČANOV NA DRUHÝ POKUS

Ivan Kuhn

Zdá sa, že inokedy nadmieru tvorivých brúskových úradníkov postihla kríza invenčnosti. Rok 2013 bol totiž vyhlásený za Európsky rok občanov. Oficiálne preto, že v tomto roku uplynú 20 rokov od nadobudnutia platnosti Maastrichtskej zmluvy (1993), ktorá zakotvila vznik občianstva Európskej únie. Podobne tematicky ladený európsky rok sme tu však mali len nedávno.

Odkedy je Slovensko členom Európskej únie, už sme mali Európsky rok vzdelávania prostredníctvom športu (2004), Európsky rok občianstva (2005), Európsky rok mobility pracovníkov (2006), Európsky rok rovnakých príležitostí pre všetkých (2007), Európsky rok medzikultúrneho dialógu (2008), Európsky rok tvorivosti a inovácie (2009), Európsky rok boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu (2010), Európsky rok dobrovoľníctva (2011) a Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami (2012).

Európsky rok občanov je príležitosťou pre všetky inštitúcie EÚ, aby za peniaze európskych daňovníkov pomasírovali verejnú mienku v členských krajinách. A tak sa pri tejto príležitosti budú počas roka organizovať rôzne akcie, konferencie a na webových portáloch bude viac informácií o právach občanov únie. Napríklad o tom, že „všetci štátni príslušníci 27 členských štátov EÚ majú ďalšie práva ako občania EÚ. Tieto zahŕňajú právo voliť a byť volený vo voľbách do miestnych samospráv a Európskeho parlamentu v tej krajine EÚ, v ktorej žijú“. To pre istotu, keby niekto začal hovoriť o demokratickom deficite v EÚ.

V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť si, ako si „proeurópski“ politici vážia hlas občana, keď ide o rozhodovanie o ďalšom osude EÚ. V rokoch 2003 až 2004 európski politici a byrokrati pripravili návrh Zmluvy o Ústave pre Európu. V návale euronadšenia z budovania krajších európskych zajtrajškov sa v niektorých krajinách rozhodli, že si euroústavu nechajú posvätiť aj v referendách. Veď rok 2005 bol predsa Európskym rokom občianstva.

Prvé referendum sa konalo dňa 20. februára 2005 v Španielsku. Drvivá väčšina zo zúčastnených voličov (82%) hlasovala za prijatie zmluvy. Nikto z kritikov euroústavy toto hlasovanie nespochybňoval, hoci referenda sa zúčastnila menšina voličov (42%). Rozhodli občania, ktorí využili právo hlasovať v referende.

Druhé referendum sa uskutočnilo v „motore európskej integrácie“ – vo Francúzsku. V krajine galského kohúta prišlo dňa 29. mája 2005 k urnám výrazne viac voličov ako v Španielsku (69%) a z nich väčšina (55%) hlasovala slobodne a demokraticky proti euroústave.

V európskom hlavnom stane vypukla panika, ktorá neopadla ani po ďalšom referende, ktoré sa konalo dňa 1. júna 2005 v Holandsku. K urnám pristúpila opäť jasná väčšina voličov (63%), z ktorých takmer rovnako jasná väčšina (62%) hlasovala proti zmluve.

„Proeurópski“ politici si vážia hlas občana, len ak hovorí, čo chcú počuť

Cenou útechy pre zástancov „stále užšej únie“ bolo referendum v druhej najmenej členej krajine EÚ – v Luxembursku, kde za prijatie Zmluvy o Ústave pre Európu hlasovalo 57% voličov pri vysokej účasti (90%).

Ďalšie referendá, ktoré sa mali konať v Dánsku dňa 27. septembra 2005 a v Poľsku dňa 9. októbra 2005, a uvažovalo sa o nich tiež v Írsku, Portugalsku, Českej republike a Veľkej Británii, boli najprv odložené a nakoniec zrušené. Po neúspechu referend vo Francúzsku a Holandsku bolo zrejme, že euroústava v danej podobe schválená nebude. Každé ďalšie neúspešné referendum by však bolo zatlčením ďalšieho klinca do rakvy európskeho superštátu.

Pokračovalo sa overeným spôsobom. Zmluvu o Ústave pre Európu kozmeticky upravili, premenovali na Lisabonskú zmluvu a dali schváliť európskym parlamentom.

Načo riskovať, že by občania Európskej únie ich „skvelý návrh“ opäť odmietli? Európsky rok občanov skončil, zabudnite.

Íri však tento plán „pokazili“, keďže referendu o Lisabonskej zmluve sa podľa ústavy vyhnúť nemohli. A Íri veru kráčali v stopách Francúzov a Holanďanov. Proti zmluve hlasovalo dňa 12. júna 2008 53% voličov pri nadpolovičnej účasti (53%).

Nasledovalo opäť európske „demokratické“ riešenie a Íri si museli referendum zopakovať dňa 2. októbra 2009. Po správnej „európskej masáži“ už za Lisabon hlasovalo 67% voličov pri mierne vyššej účasti (59%).

Začiatok aktuálneho Európskeho roka občanov pokazil eurointegracionistom britský premiér David Cameron. Vo svojom prejave o budúcnosti Európy dňa 23. januára 2013 najprv pomenoval jeden z problémov súčasnej EÚ: „Narastá frustrácia z toho, že občania Európsku úniu vnímajú ako niečo, čo je im naordinované a nekoná v ich prospech. ... Ľudia sú stále viac frustraní z toho, že rozhodnutia, ktoré sa prijímajú stále ďalej a ďalej od nich samotných, spôsobujú, že ich životná úroveň klesá pre nútené škrtý alebo dane, ktoré majú oddližiť vlády na opačnom konci kontinentu.“

Následne Cameron prišiel s jasnou predstavou riešenia: „Volebný program Konzervatívnej strany plánovaný na rok 2015 bude požadovať mandát od občanov Británie pre konzervatívnu vládu na rokovanie o novej dohode s našimi európskymi partnermi v nasledujúcom volebnom období. Bude to vzťah, v ktorom najdôležitejšie miesto bude mať jednotný trh. A keď bude táto nová dohoda vyjednaná, britskí občania budú mať možnosť vyjadriť svoj názor v referende s jednoduchou voľbou – zostať alebo odísť. Zostať v EÚ na základe týchto nových podmienok alebo z EÚ vystúpiť.“

Eurointegracionistom sa pri slove „referendum“ museli vyhradiť vyrážky. Spomienka na hlasovanie počas Európskeho roka občianstva v roku 2005 stúpcov hlbšej európskej integrácie máta isto dodnes.

Autor je analytik KI.

DLHOVÝ STROP VS. DLHOVÁ BRZDA

Martin Mlýnek

Dlhoročné deficitné financovanie verejných rozpočtov a súvisiaci rast verejného dlhu nie je len problémom Slovenska a väčšiny krajín Európskej únie. Pred pádom z tzv. fiškálneho útesu do dlhovej priepasti sa čoraz častejšie opakovane ocitajú aj Spojené štáty americké (USA). Kým u nás sa koncept rozpočtovej zodpovednosti stal súčasťou ústavy len nedávno, USA majú vo svojom ústavnom systéme s aplikáciou dlhového stropu pomerne dlhú históriu.

Aktuálne sme v čase, kedy dlh našich verejných financií presiahol už 50 percent HDP, čím sa dostávame na prvú úroveň zaťahovania tzv. dlhovej brzdy, pri ktorej musí minister financií parlamentu vysvetliť nárast dlhu a navrhnúť opatrenia na zmenu. Zároveň sme v čase, keď sa dočasným zvýšením dlhového stropu v USA krátkodobu zúfalo snažia odsunúť hrozbu zhoršenia úverového ratingu krajiny. Biely dom s Kongresom si tak krátkodobu kupujú čas na hľadanie hodoty na tom, ako zabezpečiť udržateľnosť verejných financií v strednodobom a dlhodobom horizonte.

Dlhový strop v USA

Americká ústava umožňuje financovať potreby vlády na dlh so súhlasom Kongresu. Keďže občania USA mali v sebe zakorenenu averziu voči deficitnému hospodáreniu federácie, mechanizmy financovania verejných financií na dlh boli dlhodobo limitované.

Už prvý významný politický spor v USA koncom 18. storočia súvisel s dlhom nahromadeným počas bojov o nezávislosť. Kým demokrati navrhovali odmietnuť splatiť dlh prevažne zahraničným veriteľom, federalisti navrhovali cestu k fiškálnej disciplíne. Nakoniec Kongres schválil plán ministra financií USA Alexandra Hamiltona známy ako *Prvá správa o verejnom kredite*, čím sa položili základy rozpočtovej zodpovednosti v USA. Zároveň sa tým však legitimizovalo financovanie federácie na dlh.

Kongres v priebehu 19. storočia skôr sporadicky umožňoval vláde vydávanie verejných dlhopisov, vždy s konkrétnym cieľom, v jasnej výške a s danými limitmi ohľadom splatenia dlhu. Dlh v čase splatnosti musel byť umorený.

Zmeny nastali na začiatku 20. storočia v súvislosti s financovaním prvej svetovej vojny. Zlomovým bol rok 1917, kedy sa schválil zákon (*Second Liberty Bond Act*), ktorým sa umožnilo vydávať verejné dlhopisy do definovanej nominálnej výšky a tiež sa umožnilo tento dlh refinancovať. Následne v medzivojnovom období Kongres prijatím série zákonov umožnil reemitovať existujúci dlh, pričom štátna pokladnica dostala možnosť existujúce emisie refinancovať aj za nových podmienok (bez dodržania tých pôvodne daných).

Storočie kvantitatívneho rozvoľnenia

V roku 1939 prezident Franklin D. Roosevelt a minister financií Henry Morgenthau požiadali Kongres, aby odstránil existujúce

separátne limity na jednotlivé dlhové emisie, ktoré vznikali postupne od občianskej vojny. Kongres tejto požiadavke vyhovel, čím bol vytvorený agregovaný limit, ktorý je známy ako dlhový strop. Jeho výška bola stanovená na 45 miliárd dolárov, z čoho 15 miliárd dolárov bolo určených pre financovanie dennodenných operácií štátnymi pokladničnými poukážkami splatnými do jedného roka. Zvyšných 30 miliárd dolárov bolo vyčlenených na vydávanie dlhopisov so splatnosťou podľa uváženia ministra financií. Akýkoľvek splatný dlh mohol byť podľa uváženia splatený či refinancovaný. Zároveň zákonom z roku 1940 bol stanovený separátny limit vo výške 4 miliardy dolárov na dlhové financovanie národnej obrany, ten bol však následne zjednotený s existujúcim limitom v roku 1941, pričom celkový limit bol zvýšený na 65 miliárd dolárov.

Ďalšie zmeny viedli k zjednodušovaniu dlhového financovania, pričom Kongres rozväzoval ruky výkonnej moci. Tak sa dlhový strop posunul z pôvodných 45 miliárd dolárov na dnešnú úroveň 16,4 bilióna dolárov, pričom štátna pokladnica má právo ľubovoľne riadiť aktíva a pasíva za podmienky dodržania tohto „stropu“. Dlhový strop schvaľuje Kongres ako bežný zákon. USA doposiaľ vždy splácali či refinancovali svoje záväzky, a hoci bol dlhový strop viackrát dosiahnutý, prezident a štátna pokladnica doposiaľ vždy dodržali limit stanovený Kongresom. Neexistujú však pravidlá, podľa ktorých by bolo rozlíšené, ktoré záväzky vlády majú prednosť pri splácaní, ak je limit vyčerpaný.

Dlhová brzda by mala obsahovať reálne obmedzenie vlády tvoriť ďalší dlh

Dlhová brzda na Slovensku

Rozpočtová zodpovednosť u nás svoju históriu ešte len začína písať. Kým v USA je dlhový strop stanovený ako ukazovateľ v absolútnych číslach, u nás ide o limit na báze pomerných čísel, vychádzajúc i z limitov stanovených na základe Lisabonskej zmluvy. Horný limit dlhu verejnej správy bol ustanovený vo výške 50 percentného podielu na HDP. Nedodržanie limitu vládou však nemá takmer žiaden dopad a zákon nedefinuje žiadne automatické brzdy na vydávanie ďalšieho dlhu nad rámec limitu.

Zákon ustanovuje Radu pre rozpočtovú zodpovednosť a zároveň zaväzuje vládu, aby podľa základného scenára verejný dlh neprekročil limity až do úrovne 50 percent HDP. Za dlhodobo udržateľné sa u nás považuje také hospodárenie, ktoré v horizonte 50 rokov nebude viesť k prekročeniu takto definovaného limitu. Nehovoriac o tom, že naša výkonná moc má za sebou históriu dvoch dekád prevažne nízkej úrovne fiškálnej disciplíny. Schválené deficit rozpočtov boli mnohokrát prekročené a za posledné štyri roky neboli ani raz dodržané.

Výhrady k schválenému zneniu zákona o rozpočtovej zodpovednosti sa dajú zhrnúť jednoducho – zákon je technokratický a nevyhľaditeľný. Základný scenár, s ktorým sa zákone operuje, je príliš mäkký. Percentuálne pomerové stanovenie limitu a jeho naviazanie na HDP je chybné, pretože k porušeniu limitu môže dôjsť i pasívne prostredníctvom významného poklesu ekonomickej aktivity, čo dáva vláde možnosť vyhovoriť sa na externé faktory.

KISS alebo Keep it simple, stupid!

Ideálne by bolo, aby naša dlhová brzda obsahovala reálne obmedzenie vlády tvoriť ďalší dlh. Ideálne by bolo, aby bol zákon jednoduchý a ľahko porozumiteľný aj pre občanov, ktorí by mali byť tými, ktorí budú na zadlžujúci sa vládu vytvárať tlak. Systém dlhovej brzdy by mal byť schválený formou ústavného zákona a akékoľvek zmeny podmienok uvedených nižšie by teda mali byť možné len na základe ústavného zákona:

- 1) maximálny dlhový strop stanoviť nominálne (akýkoľvek pomerový ukazovateľ závislý od premennej meniacej sa v čase automaticky dáva priestor pre politické klúčkovanie či manipuláciu verejnej mienky),
- 2) štát by nemohol na dlh financovať všeobecné výdavky, ale iba špecifické (na konkrétne použitie v danom období),
- 3) štát by nemal mať právo vydaný dlh refinancovať a už pri vydávaní dlhu by mal byť známy umorovací plán, harmonogram a podmienky (emisný plán),
- 4) dlh by mal byť umiestňovaný prevažne na domácom trhu, vláda by mala mať značne obmedzenú schopnosť požíčať si od zahraničia či v cudzej mene,
- 5) pri emitovaní dlhu by mala byť automaticky časť daňových výnosov alokovaná na obsluhu nákladov dlhu a jeho umorenie, aby bolo zabezpečené jeho bezproblémové splatenie.

Zodpovednosť nestačí

Positívom je, že na Slovensku sa o rozpočtovej zodpovednosti a fiškálnej disciplíne verejného sektora hovorí čoraz viac. Politici si vďaka prebiehajúcej kríze začínajú uvedomovať, že aj verejná peňaženka má svoje dno. Rozpočtová zodpovednosť sa na oboch brehoch Atlantiku predpisuje ako súčasť liečby podlomeného zdravia verejných financií. Dlhová náказа vo verejných financiách však nie je len dôsledkom nezodpovednej správy štátu zvolenými zástupcami.

Pôvod tej choroby je spätý i so štátnym monopolom v menovej politike či s emitovaním ničím nekrytých peňazí centrálnymi bankami. Rozpočtová zodpovednosť nám síce pomáha oddalovať smrť, je však márne očakávať, že bude postačujúcim liekom. Ona choroba je totiž komplexnejšia, než býva zvyčajne politikmi či mainstreamovými ekonómami pred verejnosťou diagnostikovaná.

Autor je ekonóm a spolupracovník KI.

EURÓPSKA ÚNIA REGIONÁLNE ROZDIELY NEZDOLÁVA

Dušan Sloboda

Eurofondy sa v Európskej únii prerozdeľujú už desiatky rokov a ich záber sa neustále rozširuje napriek tomu, že definované ciele nedokážu efektívne plniť. Ba čo viac, neplní sa ani hlavný cieľ regionálnej/kohéznej politiky EÚ – teda znižovanie regionálnych rozdielov, a to ani za pomoci miliárd z eurofondov. Negatívnym dôsledkom tejto politiky je nárast úlohy štátu v spoločnosti a nárast korupcie a klientelizmu, keďže väčšina eurofondov smeruje na podporu projektov realizovaných verejnou správou.

Členské krajiny EÚ počas štyroch programovacích období od roku 1989 postupne dostali možnosť z eurorozpočtu čerpať vyše 818 mld. eur na regionálnu/kohéznu politiku EÚ. Objem zdrojov sa z obdobia na obdobie zvyšuje, a to tak v absolútnych číslach, ako i v prepočte na obyvateľa. Tento nárast nesúvisí len s procesom rozširovania EÚ.

Kým platby z eurofondov v roku 1989 dosahovali menej než 10 mld. eur, v roku 2013 sa predpokladá ich zvýšenie na 54 mld. eur. Objem zdrojov na regionálnu/kohéznu politiku EÚ sa stabilizoval na úrovni 0,4% HDP EÚ, čo predstavuje tretinu z celkového rozpočtu EÚ. Nemecko je dlhodobo hlavným čistým prispievateľom do rozpočtu EÚ, na strane druhej je Grécko, ktoré je dlhodobo hlavným čistým prijímateľom.

Regionálne rozdiely po roku 1989

V krajinách, ktoré sú dlhodobo čistými prijímateľmi z rozpočtu EÚ a z eurofondov získavajú v prepočte na obyvateľa nadpriemerné príspevky (Grécko, Španielsko, Portugalsko), nie je na úrovni NUTS I za obdobie 1990-2011 badateľný významný vplyv regionálnej/kohéznej politiky EÚ na pokles regionálnych rozdielov. Všetky tri krajiny sa ocitli v zóne krajín s nadpriemernou mierou nezamestnanosti, čo je omnoho podstatnejší problém než to, ako sa v danom období v týchto krajinách menili regionálne rozdiely.

Celkové regionálne rozdiely v EÚ, merané prostredníctvom sledovania zmien rozdielov medzi regiónom s najnižšou a najvyššou mierou nezamestnanosti podľa percentuálnych bodov (p. b.), na úrovni NUTS I v období 1990-2011 vzrástli o 4,1 p. b. Významný rast rozdielov pozorujeme v Belgicku (o 7,3 p. b.) a za zmienku stojí i rast rozdielov v Španielsku (o 4,0 p. b.), významný pokles rozdielov bol v Taliansku (o 9,2 p. b.) a Spojenom kráľovstve (o 7,0 p. b.), za zmienku stojí i pokles v Grécku (o 3,8 p. b.). Slovensko sa na tejto úrovni na regióny nečlení, naša krajina predstavuje jeden región NUTS I.

Ak zídeme nižšie, vidíme, že na úrovni NUTS II v období 1990-2011 regionálne rozdiely vzrástli o 4,0 p. b. Významný rast rozdielov sme nepozorovali v žiadnej krajine, za zmienku stojí rast rozdielov v Belgicku (o 4,3 p. b.). Významný pokles rozdielov v Taliansku (o 7,7 p. b.), za zmienku stojí tiež pokles rozdielov v Spojenom kráľovstve (o 6,3 p. b.), v Portugalsku (o 4,3 p. b.) a vo Fínsku (o 4,8 p. b.).

Ani v jednej z krajín, ktoré sú dlhodobo čistými prijímateľmi z rozpočtu EÚ a z euro-

fondov získavajú v prepočte na obyvateľa nadpriemerné príspevky (Grécko, Španielsko, Portugalsko a Írsko), v období 1999-2011 na úrovni NUTS II nedošlo k poklesu regionálnych rozdielov – ostali bez zmeny alebo rástli. Ba čo viac, tieto krajiny sa ocitli v zóne krajín s nadpriemernou mierou nezamestnanosti a vývoj nasvedčuje, že napriek svojmu hlbokému ponoru do mútnych vôd nezamestnanosti na dno ešte nedorazili. Slovensko sa na tejto úrovni člení na štyri regióny (Bratislavský kraj, Západné Slovensko, Stredné Slovensko a Východné Slovensko) a v sledovanom období 1999-2011 rozdiely u nás poklesli z 13,9 p. b. na 12,9 p. b., teda len o 1 p. b.

Celkové regionálne rozdiely v EÚ na úrovni NUTS III v období 1990-2009 klesli o 3,3 p. b. Významný rast rozdielov sme nepozorovali v žiadnej krajine. Významný pokles rozdielov nastal v Taliansku (o 13,6 p. b.), za zmienku stojí tiež pokles rozdielov v Írsku (o 4,7 p. b.), v Holandsku (o 4,6 p. b.) a vo Fínsku (o 4,2 p. b.).

V období 1999-2009 sme na úrovni NUTS III spomedzi nových členských krajín identifikovali negatívny vývoj s rastom nezamestnanosti i rastom rozdielov v prípade Maďarska. Z krajín, ktoré sú dlhodobo čistými prijímateľmi z rozpočtu EÚ a z eurofondov získavajú v prepočte na obyvateľa nadpriemerné príspevky, sme jednoznačne pozitívny vývoj, teda pokles regionálnych rozdielov a zároveň pokles miery nezamestnanosti na národnej úrovni, zaznamenali v období 1999-2009 v prípade Bulharska, Českej republiky a Poľska. Slovensko sa na tejto úrovni člení na osem regiónov (samosprávne kraje) a v sledovanom období 1999-2009 rozdiely u nás poklesli z 15,9 p. b. na 14,2 p. b., teda len o 1,7 p. b.

Eurofondy treba zrušiť

Regionálna/kohézna politika EÚ sa zahľuje do množstva mýtov o tom, že regionálne rozdiely sú hroziace, a že len ak sa necháme aj jej prostredníctvom čoraz viac obalovať pavučinou vynucovanej solidarity a rastúceho prerozdeľovania verejných financií, rozdiely sa znížia. Dobrotivý Brusel vo svojej propagande, v eurospeaku nazývanej tiež „publilita“, nás z peňazí z našich daní presviedča, že výsledkom zhora určovanej regionálnej/kohéznej politiky EÚ nie je neefektívnosť, posilňovanie verejného sektora na úkor súkromného a záplava korupcie.

Prehliadame, že ľudia a firmy uviaznutí v sieťach dotácií a závislosti na nich postupne strácajú schopnosť sústrediť sa na prirodzený rast a využitie svojho potenciálu. Transfery z eurofondov sú v protiklade s princípmi voľnej súťaže a selektívna podpora subjektov negatívne ovplyvňuje ich vlastnú konkurencieschopnosť po skončení „pomoci“. Vytvára sa začarovaný kruh závislosti od externých zdrojov.

Vždy, keď sa blíži koniec jedného programovacieho obdobia a na dvere klope ďalšia sedemročnica, ruka v ruku s handlovaním o podobe budúceho viacročného finančného rámca a objeme požadovaných zdrojov pri-

chádzajú i návrhy nových cieľov, pozmenených politik a reforiem. Reformy, ktoré sú zväčša len novým šatom navlečeným na kostiach starých figurín.

Príčin pre nerovnaký vývoj v regiónoch je viacero, platí však, že rozdiely sú prirodzené (ak do vývoja nezasahuje štát), a do značnej miery sú odrazom rozdielov medzi spoločenstvami obyvateľov, ktorí ich obývajú. Za rozdiely medzi jednotlivcami či ďalšími subjektmi nemožno viniť trh, preto koncepcie, ktoré sa snažia „vyvažovať“ tržný mechanizmus formou intervencií štátu, sú jednoducho neodôvodniteľné. Naopak, práve regulácie sú často brzdou rozvoja.

Neúnosné regulačné bremeno

Úlohou vlád nemá byť odstraňovanie regionálnych či iných rozdielov, ale odstraňovanie regulácií a bariér pre podnikanie a každodenný život, a to pre všetkých rovnako. Zo súčasného počtu 112 140 nariadení, smerníc a rozhodnutí až približne 30 percent vzniklo počas deväťdesiatych rokov a ďalších približne 30 percent počas prvej dekady nového tisícročia.

Až desatina všetkých európskych legislatívnych aktov v histórii vznikla v období 2008-2012, teda v období prehľbujúcej sa finančnej a dlhovej krízy, akej integrujúce sa európske spoločenstvo dosiaľ vystavené nebolo. Odpoveďou európskych inštitúcií na krízu je produkovať ešte viac regulácie.

Nepotrebujeme nivelizáciu rozdielov, nepotrebujeme nákladné a korupčné redistribučné stratégie, ale odstraňovanie harmonizácie a regulácie. Tvrdohlavo budovať na dlh sociálny štát, viac zdaňovať, viac regulovať a viac prerozdeľovať – toto naivné a nezodpovedné smerovanie EÚ ignoruje realitu. Realitu, v ktorej sa z členských krajín EÚ v globalizovanej ekonomike čoraz viac vytráca zamestnanosť, stráca sa konkurencieschopnosť a nezávislosť slobodou poháňaná inovatívnosť. Realitu, v ktorej zadlžená EÚ chodí do komunistickcej Číny na pytačky ohľadom nákupu európskych dlhov.

Dôsledky zvýšenej miery prerozdeľovania sa ukazujú v dlhodobom horizonte ako negatívne – často spôsobujú konzerváciu a znepokojenie ekonomickej štruktúry, vysoké zadlženie, problémy s infláciou, expanziu verejného sektora, vysoké zdanenie a postupnú stratu konkurencieschopnosti subjektov v globalizovanej ekonomike a ich relokáciu do iných krajín s priaznivejšími podmienkami pre podnikanie. Regionálnu/kohéznu politiku EÚ ako súčasť európskeho redistribučného mechanizmu treba zrušiť a namiesto regionálnych rozdielov znižovať regulačné bremeno.

Autor je analytik KI.

Článok vychádza zo zistení publikovaných v štúdiu Eurofondy a regionálne rozdiely v Európskej únii, ktorá je sprístupnená na adrese regio.institute.sk.

DEPARDIEU VS. HOLLANDE: LA CLOCHE ET L'IDIOT

Ondrej Dostál

Nielen Francúzi si na sklonku minulého roku všimli dramatickú verejnú prekážku medzi francúzskym prezidentom a známym francúzskym hercom. François Hollande a Gérard Depardieu si to rozdali vo veľkom štýle. Kto našťaval viac vás? Socialista nepoznajúci mieru v tom, kam až môže zájsť v ošklbávaní vlastných občanov? Alebo starnúca hviezda s podivnými maniermi, ktorá sa proti čertovi neváha vybozkávať s diablom?

Z pohľadu slovenského pravičiara to spočiatku vyzeralo len ako ukážkový príklad toho, aká nezmyselná je socialistická politika zvyšovania daní. Zmysel pre mieru však očividne chýba nielen francúzskym socialistom, ale aj ich miliónárskej obeti. A keďže v našom prípade sa to netýka len konzumácie alkoholu, Depardieu sa vo svojom spravodlivom rozhorčení nezastavil v Belgicku. Namieril si to až do Moskvy, kde sa poobímal s tamojším cárom a celá kauza zrazu dostala aj úplne iný rozmer.

Snaha zobrať človeku tri štvrtiny z toho, čo zarobí, je čisté šialenstvo. A navyše aj nezmysel. Lebo skoro každý, kto sa tomu bude môcť legálne vyhnúť, to aj urobí. A najmä tí najbohatší si obvykle cestu nájst vedia. Depardieuova reakcia na Hollandovu daň bola teda úplne prirodzená. Hollande kritizujúci Depardieua za rozhodnutie presťahovať sa do Belgicka pôsobil komicky.

Depardieu však rozhodne nechcel zaostať. Pohrozil Hollandovi, že sa zriekne francúzskeho občianstva. A priamo od ruského prezidenta Vladimíra Putina prijal ruské občianstvo. Na srdečnom stretnutí s Vladimírom Vladimirovičom sa vyznal z obdivu k „veľkej ruskej demokracii“ a dokonca sa aj pochválil, že jeho otec bol komunista a počúval moskovský rozhlas. Vskutku dojemné.

Tento spor vyvolal vášne aj v časti slovenskej spoločnosti. Dobré tým socanom ukázal, že zvyšovanie daní im nepomôže, potešili sa jedni. Legitimizovať putinovský režim s jeho svojským prístupom k demokracii a politickým

slobodám je choré, upozorňovali druhí. Oba pohľady sú pravdivé. Zastávať však iba jeden z nich je zakrývaním si očí pred realitou.

Je lepšie mať 13-percentnú rovnú daň z príjmu než progresívnu so 75-percentnou hornou sadzbou. To samotné však nerobí z Ruska slobodnejšiu krajinu než západoeurópske štáty a nedáva nám právo vymazať z historickej pamäte spomienky na mráz prichádzajúci z Kremľa. Ani Depardieu v Putinovom náručí však na druhej strane nerobí z Hollandovej 75-percentnej dane neškodnú záležitosť, nad ktorou by sme mali mávnuť rukou.

Ako v kvapke rosy sa v tejto kauze zrkadlí celý veľký spor, ktorý nesocialistickú časť slovenskej spoločnosti rozdeľuje vo vzťahu k EÚ. Eurooptimisti nekriticky vzhliadajú k Bruselu a majú sklon bagatelizovať všetky upozornenia na centralizáciu a regulácie, ktoré členstvo v EÚ prináša. Doma v zásade podporujú politiku, ktorá znamená viac slobody, vo vzťahu k EÚ však prehliadajú aj veci, ktoré slobodu stále viac a viac obmedzujú. Lebo v Bruseli vidia civilizačnú alternatívu voči Moskve.

Na druhej strane, niektorí euroskeptici a eurokritici vo svojej obhajobe ekonomických slobôd voči ich postupujúcemu euroklišťovaniu akoby na onen civilizačný rozmer zabúdali a neuvedomovali si, že okrem ekonomických sú dôležité aj politické slobody. Euroskeptický Václav Klaus priateľsky pozmurkávajúci na Rusko je priam stelesnením tejto druhej jednostrannosti.

Úprimne priznávam, že v takto definovanom spore sa nedokážem celkom zaradiť. Nemyslím si, žeby sme pre reguláciu zakrivenia banánov mali zabudnúť, že Slovensko je a má byť súčasťou západnej civilizácie. Ale vedomie príslušnosti k Západu mi nebráni nezmysly typu zakrivenia banánov alebo 75-percentnej dane z príjmu otvorene kritizovať. Práve naopak. Mojou šálkou kávy skrátka nie je ani Depardieu, ani Hollande.

Autor pôsobí v KI.

UDIALO SA:

1) Dňa 10. decembra 2012 organizovali Fórum kresťanských inštitúcií, Fórum života, OZ Človek v ohrození, Slovenská Asociácia Falun Gong a KI pri príležitosti medzinárodného dňa ľudských práv verejnú zhromaždenie s názvom **Porušovanie ľudských práv cez výstavu The Human Body a nečinnosť slovenských orgánov**, ktoré sa konalo v Bratislave. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

2) Dňa 10. decembra 2012 sa vo vysokoškolskom klube Unique v Bratislave konala verejná diskusia medzi Michalom Havranom ml. a **Ondrejom Dostálom** na tému **Spojené štáty európske?** Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

3) Dňa 18. decembra 2012 KI vyhlásil výsledky súťaže Študentská esej 2012. Téma siedmeho ročníka esejistickej súťaže znela: **Ako by sa na dnešné Slovensko pozerala M. R. Štefánik?** Hlavným partnerom a sponzorom súťaže bola spoločnosť ThinkPro.sk – Lenovo špecialista. Ďalšími partnermi a sponzormi súťaže boli Ing. Tibor TAKÁČ, spoločnosť GEOPLÁN–Rožňava, s. r. o. a Ing. Karol PAVLÚ. Viac na webstránke KI v sekcii ŠTUDENTSKÁ ESEJ.

4) Dňa 19. decembra 2012 organizovali Aliancia Fair-Play, KI, Via Iuris, KC Dunaj a Agentúra Pohoda **Vianočný večer pre Zuzany** /bazár, premietanie filmov, diskusia

a koncert/ v KC Dunaj na Nám. SNP v Bratislave. Filmárka Zuzka Piussi, novinárka Zuzka Petková, Biela Vrana Zuzka Melicherčíková a dcéra Bielej Vraný sudkyne Laukovéj, právnička Zuzka Lauková – Zuzany, ktoré sa postavili za správnu vec a namiesto ochrany zakúsili hnev justičných orgánov. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

5) V decembri 2012 sa z okruhu ľudí KI v médiách nielen k aktuálnym témam vyjadroval **Ivan Kuhn**. Viac nájdete na www.konzervativizmus.sk v sekciách ČLÁNKY, ROZHOVORY, KI KOMENTUJE, AUDIO/VIDEO KI a BLOGY.

2% Z DANE PRE KI:

Vážení priatelia,

dovoľte nám, aby sme Vás i tento rok oslovili s prosbou o venovanie Vašich 2% z dane z príjmu. V predchádzajúcich rokoch KI i vďaka Vašej podpore mohol realizovať viaceré projekty a akcie. Budeme radi, ak využijete túto možnosť a vyjadrite nám Vašu podporu i touto cestou.

Všetky potrebné informácie o postupe a spôsobe darovania 2% z dane nájdete na našej webstránke v sekcii ASIGNÁCIA 2%.

Ďakujeme!

KP KI KLUB PODPOROVATEĽOV
KONZERVATÍVNEHO INŠTITÚTU
M. R. ŠTEFÁNÍKA

Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika (KI) nevydáva len Konzervatívne listy. Organizujeme ročne mnoho konferencií, diskusií, konzervatívnych klubov a prednášok. Každoročne udeľujeme najprestížnejšie literárne ocenenie na Slovensku – Cenu Dominika Tatarku. Publikujeme desiatky analytických výstupov. Všetky, vrátane videozáznamov z akcií KI, nájdete na pravidelne aktualizovanej webstránke KI.

Napriek doterajším aktivitám a dosiahnutým výsledkom sme na hranici finančnej udržateľnosti. Založili sme preto Klub podporovateľov Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika (KPKI). Cieľom je získať súkromné zdroje na pokračovanie a rozvinutie našich aktivít a vytvoriť komunitu hodnotovo blízkych ľudí, s ktorými môžeme spoločne zdieľať, efektívnejšie presadzovať a sporiť tradičné a historicky overené hodnoty. **Členom KPKI sa môže stať každý, kto podporí KI ročným príspevkom vo výške minimálne 30 eur a vyplní kontaktný formulár.**

Viac informácií o možnostiach podpory nájdete na webstránke KI na adrese www.konzervativizmus.sk v sekcii PODPORTE NÁS.

Ďakujeme!